

RESUMÉ

OBTÍŽNÉ MINULOSTI A JAK SE S NIMI ZACHÁZÍ

Hans Henning Hahn

Zpracovávání minulosti předpokládá, že někdo (osoba, společnost) má obtíže s tím, jak zacházet s určitou minulostí. To je ale jen počátek, nikoliv poznání. Přitom jde většinou o tu část dějin, která je součástí individuální nebo kolektivní paměti. Dějiny jako paměť mohou tak nabýt traumatických rysů (role pachatele, role oběti). Zpracovávání minulosti je nejen proces, který probíhá uvnitř společnosti, ale i důležitý faktor ve vztazích mezi národy a společnostmi. Při zpracovávání minulosti se nejedná o dějiny jako faktografický souhrn událostí, ale o historické povědomí. Z toho vyplývá, že existuje přímá korelace mezi zpracováváním minulosti, veřejnými strategiemi o legitimitu a povědomím kontinuity. Určité únikové varianty (externalizace, univerzalizace, mytizování odporu) se těšily velké oblibě nejen po roce 1945, ale setkáváme se s nimi i po roce 1989. Vypořádání s vlastními dějinami i za cenu konfliktů neznamena zlom v kontinuitě, ale nanejvýš porušení tradice. Při vypořádání s minulostí nejde o zpracovávání skutkové podstaty minulosti, ale o dějinnou zodpovědnost. Historické vědy mohou přitom hrát jen pomocnou, poradenskou roli, nemůžeme od nich očekávat definitivní odpovědi.